

**ОСНОВНА ШКОЛА «ЈОВАН ДУЧИЋ»
ПЕТРОВАРАДИН**

**АНЕКС
ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА
ЗА ШКОЛСКУ 2022 – 2023. ГОДИНУ**

Школски програм донет 9.07.2021. године, деловодно заведен под бројем 01-1196, допуњен је овим Анексом.

ОШ»Јован Дучић»
Петроварадин
Прерадовићева 6 и Малинова 2а
Тел./факс. 021/6433-201
Е-mail: jducic@eunet.rs
Директор: Ружица Павловић

Петроварадин,
Датум: _____.2022.
Делов.број: _____

септембар, 2022.

САДРЖАЈ:		
1.	УВОД	
2.	ПРЕДМЕТ АНЕКСА	
2.1.	ПЛАН И ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ У ШКОЛИ	
2.2.	ПЛАН И ПРОГРАМ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА ДИГИТАЛНИ СВЕТ У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ	
2.3.	ПЛАН ТРАНЗИЦИЈЕ УЧЕНИКА КОЈИ СЕ ОБРАЗУЈУ ПО ИНКЛУЗИЈИ НА НАРЕДНИ НИВО ОБРАЗОВАЊА	
3.	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ И НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА ДИГИТАЛНИ СВЕТ У 3.РАЗРЕДУ	
3.1.	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ	
3.2.	ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА ДИГИТАЛНИ СВЕТ У 3.РАЗРЕДУ	
4.	ПРИЛОЗИ – ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ САДРЖАЈА ПРОГРАМА	
4.1.	ПРОГРАМИ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ У ПЕТОМ И ШЕСТОМ РАЗРЕДУ	
4.2.	ПРОГРАМИ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ У ПЕТОМ И ШЕСТОМ РАЗРЕДУ	
4.3.	ПРОГРАМ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА ДИГИТАЛНИ СВЕТ У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ	

НАПОМЕНЕ:

У Анексу основног документа Школског програма приказане су **области у којима постоје измене** с обзиром на законске измене, нове околности и текућа планирања.

ПРИЛОГ чине табеле у којима су приказани програми слободних наставних активности и програм предмета Дигитални свет

На основу члана 61. став 2. и у складу са чланом 68 и 69 Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", број: 88/2017, 27/2018 – др.закон, 10/2018 – др.закон и 6/2020), у складу са чланом 27 и 28. Закона о основном образовању и васпитању ("Службени гласник РС", број 55/2013, 101/2017, 10/2019 и 27/2018 – др.закон), након разматрања предлога Школског програма, на седници Наставничког већа, Ученичког парламента и Савета родитеља, Школски одбор је на седници одржаној дана _____2022.године донео:

АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА
ОШ "ЈОВАН ДУЧИЋ" ПЕТРОВАРАДИН
ЗА ШКОЛСКУ 2022 – 2023. ГОДИНУ

1. УВОД

Школски програм израђен је за период од четири године и траје од школске 2021/22. до школске 2024/25. За сваку школску годину приказују се измене и додаци Школском програму у виду Анекса школског програма.

Школским програмом обезбеђује се остваривање планова и програма наставе и учења и потреба ученика и родитеља, школе и јединице локалне самоуправе. Школски програм је јавни документ и доступан је на увид свим заинтересованим инстанцама, објављивањем на интернет страници школе.

2. ПРЕДМЕТ АНЕКСА

С обзиром на законске измене које се тичу програма наставе и учења, предмет овог Анекса ће бити план и програм слободних наставних активности, као и план и програм наставног предмета Дигитални свет за трећи разред.

Осим тога, план транзиције ученика на наредни ниво школовања се сваке школске године мења у односу на структуру ученика, односно ученике који се образују на принципима инклузије.

2.1. ПЛАН И ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

Слободне наставне активности (у даљем тексту СНА), су део плана наставе и учења који школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученици у сваком разреду, од петог до осмог, бирају један од програма СНА који школа нуди с обзиром на своје ресурсе, што значи да ће сваки ученик током другог циклуса основног образовања и васпитања похађати четири различита програма.

Изучавају се са једним часом недељно, односно 36 часова годишње, осим у осмом разреду где је фонд часова на годишњем нивоу 34..

Ученици и њихови родитељи су пре избора упознати са понуђеним програмима на часу одељенског старешине, на родитељском састанку, путем сајта школе.

Одабрани програми СНА су за ученика обавезни а успех се изражава описном оценом и не утиче на општи успех.

Програми слободних наставних активности од 5. до 8. разреда могу се погледати на [линку](#).

Преглед понуђених слободних наставних активности у 5. и 6., односно 7. и 8. разреду:

РАЗРЕД	СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ	НАСТАВНИЦИ - РЕАЛИЗАТОРИ
5. и 6. разред	Калиграфија – уметност лепог писања	Јелена Ђеранић Берић
	Проговори да видим ко си – култура говора	Соња Костић Рамић
	Музиком кроз живот	Адријана Јовановић
	Сачувајмо нашу планету	
7. и 8. разред	Моја животна средина	
	Уметност	
	Филозофија са децом	

Преглед изјашњавања ученика за СНА за школску 2022/2023. годину

Разред	Одељење		Бр.уч.	Калиграфија	Проговори да видим ко си	Музиком кроз живот	Сачувајмо нашу планету
5.	1.	Сентин	19	3	11	2	3
	2.	Илић	29	9	5	5	9
	3.	Костић	25	8	7	3	7
	4.	Бикицки	18	4	3	1	10
	5.	Степановић	25	14	2	1	8
	6.	Зорић	25	8	5	3	9
УКУПНО ПЕТИ			141	46	33	15	46
6.	1.	Гогић	28	16	1	1	2
	2.	Чучковић	31	10	3	1	17
	3.	Мања	31	7	1	4	18
	4.	Богић	27	11	15	0	0
УКУПНО ШЕСТИ			116	44	20	6	37

Разред	Одељење		Бр.уч.	Моја животна средина	Уметност	Филозофија са децом
7.	1.	Бачкалић	21	3	16	2
	2.	Спирић	25	8	10	7
	3.	Јагодић	27	1	7	19
	4.	Вујиновић	19	2	15	1
	5.	Матушенски	26	8	5	13
УКУПНО СЕДМИ			118	22	53	42
8.	1.	Станојчић	24	4	16	4
	2.	Грба	29	1	6	22
	3.	Јањошевић	21	2	14	4
	4.	Маравић	24	2	18	3
	5.	Даниловац	24	2	12	9
УКУПНО ОСМИ			122	11	66	42

Табеларни приказ програма слободних наставних активности налази се у прилогу овог документа.

2.2. ПЛАН И ПРОГРАМ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА ДИГИТАЛНИ СВЕТ ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД

Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.

Предмет Дигитални свет намењен је развијању дигиталне компетенције код ученика трећег разреда основне школе.

Изучава се са једним часом недељно, односно 36 часова годишње.

Исходи су искази о томе шта ученици умеју да ураде на основу знања која су стекли учећи предмет Дигитални свет. Представљају опис интегрисаних знања, вештина, ставова и вредности ученика, који су груписани у три наставне теме: *Дигитално друштво, Безбедно коришћење дигиталних уређаја и Алгоритамски начин размишљања.*

Детаљан приказ програма наставе и учења за предмет Дигитални свет за трећи разред може се погледати на следећем [линку](#).

Табеларни приказ програма предмета Дигитални свет – 3.разред, налази се у прилогу овог документа.

2.3. ПЛАН ТРАНЗИЦИЈЕ УЧЕНИКА КОЈИ СЕ ОБРАЗУЈУ ПО ИНКЛУЗИЈИ НА НАРЕДНИ НИВО ОБРАЗОВАЊА

Индивидуални образовни план се припрема за ученике којима је услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета, каснијег укључивања у школовање, недовољног познавања језика и других разлога потребна додатна образовна подршка.

Циљ индивидуалног образовног плана јесте постизање оптималног укључивања таквих ученика у редован образовно-васпитни рад и њихово осамостаљивање у вршњачком колективу. За сваког ученика појединачно, према његовим специфичним потребама и могућностима, припрема се прилагођен начин образовања који обухвата индивидуални образовни план, програм и начин рада.

Индивидуални образовни план доноси педагошки колегијум на предлог стручног тима за инклузивно образовање. Тим за инклузивно образовање чине одељењски старешина и предметни наставници, стручни сарадник школе, родитељ/старатељ, а по потреби и стручњак ван школе, на предлог родитеља/старатеља. Родитељ/старатељ даје сагласност за спровођење индивидуалног образовног плана. Наставник при планирању свог рада у одељењу усклађује свој план са индивидуалним образовним планом ученика.

За ученике са изузетним способностима, школа обезбеђује израду, доношење и остваривање индивидуалног образовног плана којим се врши проширивање и продубљивање садржаја образовно-васпитног рада.

Прилагођавања наставних метода и техника, приступа, комуникације, стандарда постигнућа и измена стандарда постигнућа за ученике који се образују на принципима инклузије, реализује се у складу са законском регулативом:

1. Закон о основама система васпитања и образовања (Сл гласник 72/2009, 52/2011, 55/2013 "Сл. гласник РС", бр. 88/2017 и 27/2018, 10/2019, 27/2018, 6/2020 и 129/2021 члан 76, чл.77)
2. Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику ("Службени гласник РС", број 80 од 24. октобра 2018. године) - рад интерресорне комисије
3. Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на ИОП, његову примену и вредновање ("Службени гласник РС", број 74 од 5. октобра 2018.)

У школској 2022/23. години наставу по инклузивном принципу похађа 33 ученика, са различитим одговарајућим прилагођавањима од мера индивидуализације и сервисне подршке до ИОП2. 22 ученика има Решење ИРК. 12 ученика има ИОП2, а 12 ИОП1, а остали мере индивидуализације уз подршку Сервисног центра – подршка логопеда и дефектолога.

У овој школској години врши се процес транзиције на виши ниво образовања – пет ученика са разредне на предметну наставу и пет ученика осмог разреда - транзиција у средњу школу. За ученике осмог разреда, планира се и спровођење прилагођене професионалне оријентације, као и прилагођавања припрема за ЗИ и самог завршног испита. Предшколска установа није иницирала процес транзиције деце из предшколске установе у школу, иако постоји десетак ученика првог разреда за које је потребно увести неки облик подршке.

План транзиције, као и план ПО за ученике са ИОП-ом, детаљно су приказани у основном документу.

Индивидуални образовни планови ученика који се образују по инклузији, чине саставни део Школског програма.

3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ И НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА ДИГИТАЛНИ СВЕТ У 3.РАЗРЕДУ

3.1. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ СЛОБОДНИХ НАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ

У складу са чланом 61. *Закона о основном образовању и васпитању и Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању* (члан 7), СНА се описно оцењују (истиче се, добар и задовољава), а оцена не улази у општи успех ученика.

Ученици треба унапред да буду упознати шта ће се и на који начин пратити и вредновати.

Наставници могу да припреме материјале које ће користити за процењивање знања, вештина, ставова, пре и након обраде неке тематске целине ради објективности утврђивања ученичког напретка. Могу се користити и презентације ученика, производи њиховог рада, писање есеја или резултати на тематским квизовима.

Током школске године наставник пратити и вреднује и друге показатеље напретка као што су нпр. начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како брани своје ставове. Посебно поуздани показатељи су квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, колико су креативни.

3.2. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА ДИГИТАЛНИ СВЕТ У 3.РАЗРЕДУ

У настави оријентисаној на процес учења и достизање исхода учења вреднују се процес и производи учења. Устаљене методе процене постигнућа ученика, које наставници примењују у другим обавезним предметима и изборним програмима, могуће је примењивати и у настави овог предмета.

За успешније праћење и вредновање постигнућа ученика могу се користити различите методе: самопроцена ученика, вршњачка процена, отворена питања, схематски прикази напредовања кроз наставно градиво које заједно воде наставник и ученик уз учешће вршњака, као и друге методе процене.

4. ПРИЛОЗИ – ТАБЕЛЕ

4.1. Програми слободних наставних активности у петом и шестом разреду

Табела 1: Програм слободне активности Калиграфија – уметност лепог писања

Табела 2: Програм слободне активности Проговори да видим ко си – култура говора

Табела 3: Програм слободне активности Музиком кроз живот

Табела 4: Програм слободне активности Сачувајмо нашу планету

4.2. Програми наставних активности у седмом и осмом разреду

Табела 1: Програм слободне активности Моја животна средина

Табела 2: Програм слободне активности Уметност

Табела 3: Програм слободне активности Филозофија са децом

4.3. Програм предмета Дигитални свет за трећи разред

4.1. Програми слободних наставних активности у петом и шестом разреду

Табела 1 Слободна наставна активност – Калиграфија – уметност лепог писања

Циљ СНА Калиграфија – уметност лепог писања је едукација ученика о значају и важности лепог, читког и уредног рукописа у општој комуникацији у окружењу у којој се учесници налазе. Такође, СНА има за циљ да ослободи креативност и уметничку слободу код ученика као и да их подстакне да знања која су стекли употребе у реалном животу, као и да пружи ученицима опште теоријско и практично знање о калиграфији – уметности лепог писања.

Разред	5. или 6.		
Годишњи фонд	36		
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ		ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
Компетенција за целоживотно учење		-Зна најосновније из историје писма и књиге.	Предмет се састоји из теоријског и практичног дела.
Комуникација		- Зна који је материјал и прибор потребан за исписивање текста.	Теоријски део: Историја писма, књиге, материјала за исписивање и прибора.
Рад са подацима		-Самостално припрема подлогу за исписивање текста	Упознавање са основама калиграфских писама као и њиховим хронолошким развитком са посебним акцентом на ћирилична средњовековна писма.
Дигитална компетенција		-Самостално примени стечена знања у оквиру исписивања и формирања калиграфског текста у одређени формат	Рукописно наслеђе (XII-XVI век)
Сарадња		-Калиграфски текст естетски обогати креирајући по свом избору украсни иницијал или изради илустрацију као део текста.	Практични део: упознавање са облицима словних знакова (уставно писмо и полуустав), вештином исписивања, формирања и естетског компоновања текста.
Естетичка компетенција		- Развија стрпљење и доследност у раду	
Предузимљивост и оријентација ка предузетништву		-Развија свест о улози и значају лепог и уредног рукописа као изворном облику комуникације.	Реч и слика:
		-Стечене вештине примењује практично и њихову примену у различитим областима савремених технолошких стремљења (за креирање фонтова, лого дизајна, књига, честитки, позивница, захвалница, диплома и докумената) презентује локалној заједници.	- Калиграфски исписан текст - Иницијално слово - Илуминација - Илустрација - Орнамент - Заставица

Табела 2 Проговори да видим ко си – култура говора

Опште међупредметне компетенције	Исходи На крају програма ученици ће бити у стању да:	Теме и кључни појмови садржаја
<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Сарадња</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Буду добри беседници - Јасно и разумљиво преносе своје мисли и ставове - Дуже држе пажњу својих слушалаца - Заинтересују друге својим говором - Препознају значај артикулације – разговетности - Схвате значај говорне интерпункције - Свате значај говора тела и гестова - Ускладе говор и темпо - Смање трему пред јавни наступ - Знања која су стекли на часовима употребе у реалном животу - Изграде самопоуздање 	<p>Добар говорник – таленат или рад?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Разговетност – артикулација - Упознајмо свој глас - Употреба гласа - Исправно косто-абдоминално дисање - Гласноћа <p>Говорна интерпункција</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изражајност у говору (ритам и темпо) - Употреба речи - Стоп поштапалицама - Стоп туђицама и скраћеницама <p>Невербална комуникација</p> <ul style="list-style-type: none"> - Гестови - Шта је трема - Суочавање са тремом - Реторика и беседништво

Табела 3 Музиком кроз живот

Циљ учења слободне наставне активности *Музиком кроз живот* је да ученик развија стваралачко и креативно мишљење кроз практичан рад, мотивацију, интелектуални, социјални, емоционални и морални развој, свест о сопственом здрављу, опажање, осетљивост за естетику, радозналост и самопоуздање како би био оспособљен за креативно решавање проблема и имао одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред Годишњи фонд		Пети или шести 36	
ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма	
<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p>	<ul style="list-style-type: none"> – примењује динамичко нијансирање при извођењу музичких дела; – препознаје елементе динамике у свакодневном животу; – анализира врсте такта и ритам у уметничким делима; – препознаје боју тона у складу са садржајем композиције; – изводи композиције домаћих и страних аутора самостално и у групи, користећи глас, покрет и инструменте; – изводи двогласне и трогласне композиције домаћих и страних аутора; – искаже своја осећања у току извођења музике; – примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; – учествује у манифестацијама; – користи различите технике телесних перкусија самостално и у групи; – примењује технике правилног дисања у свакодневном животу; – препознаје говор тела, свој и своје околине; – контролише покрете користећи концентрацију; – сарађује са члановима групе којој припада, поштујући различитости; – процени сопствене могућности у примени телесних перкусија; – самостално осмишљава и импровизује покрете за ритмичке аранжмане; – контролише сопствене покрете у циљу боље 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Проширивање знања о музичким елементима.</p> <p>Изражајна својства динамике.</p> <p>Врста, карактер и примена темпа.</p> <p>Тон: боја и текстура</p> <p>Ритам: дводелни, троделни, четвороделни и мешовити.</p> <p>Повезивање звука и ритма.</p> <p>Примена динамике, темпа и ритма у свакодневном животу</p> <p>Проширивање искуства ученика у коришћењу различитих музичких средстава за рад у процесу музичког изражавања и обликовања;</p> <p>Индивидуално и групно певање. Двоглас. Троглас.</p> <p>Индивидуално и групно свирање.</p>	
		<p>ТЕЛО КАО МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТ</p> <p>Синхронизација различитих менталних и физичких капацитета.</p> <p>Координација различитих менталних и физичких капацитета</p> <p>Правилно дисање.</p> <p>Концентрација.</p> <p>Говор тела.</p> <p>Јачање одређених делова тела. Рефлекс. Пажња.</p> <p>Брзина реаговања на различите захтеве из окружења.</p> <p>Развој свесности о нашем телу, контроли покрета и јачању мишића, као и бољој координацији и балансу.</p> <p>Стимулација и активација организма на психомоторном и</p>	

	<p>координације; – својим речима објасни значај телесних перкусија на у сваком смислу;</p>	<p>когнитивном нивоу. Истраживање унутрашњег ритма и звука свога тела. Боду перцуссион.</p>
	<p>– критички анализира своје и туђе извођење; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – објасни и примени различите технике критичког мишљења; – самостално поставља питања везана за дату тему; – аргументовано исказе утисак о слушаним делима; – вербализује свој доживљај музике; – исказе свој доживљај музике кроз друге уметности. – критички просуђује утицај музике на здравље ; – разуме и користи интеркултурални дијалог – примењује различите врсте писмености (језичке, медијске, културне, научне...); – разуме концепт инклузије и осетљив је према различитостима; – самостално анализира музичка дела, користећи научене технике критичког мишљења;</p>	<p>КРИТИЧКО МИШЉЕЊЕ КРОЗ МУЗИКУ Технике критичког мишљења. Дрво проблема. Дебата. Шест шешира. Мозгалица. Трибине. Вештине критичког мишљења: комуникација, сарадња, препознавање проблема, решавање проблема. Вештина постављања питања: меморијска, транслацијска, интерпретацијска, аналитичка, синтетичка, евалуацијска. Обликовање оригиналног мишљења. Музичка критика. Анализа композиције Развијање способности и интересовања за целоживотно образовање.</p>

Табела 4 Сачувајмо нашу планету

Циљ учења слободне наставне активности Сачувајмо нашу планету јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, разумевање односа човек – природа са циљем бољег схватања света који га окружује, лакше сналажење у природном и социјалном окружењу и формирање одговорног и активног појединца у циљу разумевања и примене концепта одрживог развоја.

Разред: **пети и шести**

Годишњи број часова: **36**

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја програма
<p>Компетенција за целоживотно учење</p> <p>Естетичка компетенција</p> <p>Решавање проблема</p> <p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Рад са подацима и информацијама</p> <p>Дигитална компетенција</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Предузимљивост и оријентација ка предузетништву</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Одговоран однос према околини</p>	<p>– наведе основне појмове о животној средини;</p> <p>– наведе примере утицаја човека на животну средину;</p> <p>– уочи узрочно-последичне везе и односе на релацији човек и животна средина;</p> <p>– препозна проблеме у локалној средини на основу концепта одрживог развоја;</p> <p>– активно и одговорно управља и решава интегративне пројектне задатке;</p> <p>– повезује хоризонтално и вертикално знања о одрживом коришћењу ресурса и користи холистички приступ у решавању проблема одрживог развоја;</p> <p>– развија ставове и вредности о очувању животне средине кроз решавање проблема на локалитету;</p> <p>– емоционално реагује на проблеме локалног окружења;</p> <p>– схвати и разуме поделу и значај природних ресурса</p> <p>– разликује обновљиве од необновљивих природних ресурса;</p> <p>– препозна и наводи примере обновљивих и необновљивих природних ресурса;</p> <p>– критички се односи према нерационалном коришћењу необновљивих природних ресурса;</p>	<p>ПОЛОЖАЈ И УЛОГА ЧОВЕКА У ПРИРОДИ</p> <p>Основни појмови из области животне средине.</p> <p>Утицај човека на животну средину.</p> <p>Концепт одрживог развоја.</p> <p>Спровођење акција у заштити и очувању животне средине (мали пројекти).</p> <p>ПРИРОДНА БОГАТСТВА (РЕСУРСИ) И ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ</p> <p>Природни ресурси (богатства) – дефиниција, подела и значај.</p> <p>Обновљиви и необновљиви природни ресурси.</p> <p>Жива бића као природни ресурс (мали пројекти).</p> <p>Одрживо коришћење ресурса.</p>
	<p>– наведе изворе и последице загађења природне средине</p> <p>– разликује изворе и врсте загађења;</p>	<p>ИЗВОРИ И ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – анализира из различитих углова утицај загађења на живи свет; – разврстава изворе загађења; – истражи изворе загађења у локалној средини; – наведе примере последица стварања озонских рупа и других глобалних проблема на животну средину; – уочава узрочно последичне везе између глобалних и локалних проблема загађења и очувања природне средине; – уочи повезаност природних, социјалних и економских фактора у очувању животне средине; – креира решења за смањење загађења од отпада у оквиру пројеката; – користи методе и алате истраживања на терену; – прикупља податке из различитих извора уз критичко сагледавање и доношење закључка; – разликује биодиверзитет од геодиверзитета; – идентификује и објашњава факторе који доводе до угрожавања биодиверзитета и геодиверзитета; – процењује негативан утицај појединих фактора на биодиверзитет и геодиверзитет у локалној средини; – наводи примере заштите биодиверзитета и геодиверзитета; – креира истраживачке задатке; – користи ИКТ приликом прикупљања информација и представљања резултата истраживања о геодиверзитету и биодиверзитету; – ради у тиму, размењује мишљење и учествује у акцијама очувања животне средине; – објашњава резултате истраживања повезаности геодиверзитета и биодиверзитета. 	<p>Појам, извори и врсте загађивања.</p> <p>Глобалне промене и глобалне последице.</p> <p>Озонске рупе и последице на животну средину.</p> <p>Смањење загађења од отпада.</p>
		<p>БИОДИВЕРЗИТЕТ И ГЕОДИВЕРЗИТЕТ</p> <p>Дефиниција биодиверзитета и геодиверзитета.</p> <p>Угрожавање биодиверзитета и геодиверзитета.</p> <p>Заштита биодиверзитета и геодиверзитета.</p>

4.2. Програми наставних активности у седмом и осмом разреду

Табела 1: Моја животна средина

Циљ учења слободне наставне активности је да допринесе развоју компетенција потребних за одговорну улогу у друштву у погледу очувања животне средине, биодиверзитета и одрживог развоја.

Разред: **седми и осми**

Годишњи број часова: **36, односно 34**

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ По завршетку програма ученик ће бити у стању да:	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
Компетенција за целоживотно учење Комуникација Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Решавање проблема Сарадња Одговорно учешће у демократском друштву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини Естетичка компетенција Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	<ul style="list-style-type: none"> – образложи избор теме/истраживања из области одрживог развоја, циљ и план рада користећи вештину јавног говора; – формулише истраживачки задатак; – планира ресурсе и управља њима, усмерен на достизање реалног циља; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање, користећи поуздане изворе информација, наводећи извор и аутора; – прикаже и образложи резултате истраживања са аспеката очувања животне средине, биодиверзитета и здравља, усмено, писано, графички или одабраном уметничком техником; – користи ИКТ за комуникацију, прикупљање и обраду података и представљање резултата истраживања; – вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада; – учествује у акцијама које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и одрживом развоју; – повеже значај очувања животне средине са бригом о сопственом и колективном здрављу; – одговорно се односи према себи, сарадницима, животној средини и културном наслеђу; – користи језик и стил комуникације који су специфични за поједине научне и техничке дисциплине и чува језички идентитет; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима, дајући лични допринос постизању договора и афирмишући толеранцију и равноправност у дијалогу; – критички процени сопствени рад и рад сарадника у групи. 	<p>ЕКОЛОШКИ ОТИСАК И ОПСТАНАК Еколошки отисак. Биокапацитет. Еколошки дуг. Одрживи развој Еколошко право.</p> <p>УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ Врсте отпада. Управљање отпадом. Комунални отпад. Депонија.</p> <p>РЕЦИКЛАЖА, РЕМЕДИЈАЦИЈА И ПОНОВНА УПОТРЕБА ДОБАРА И СИРОВИНА Секундарне сировине: папир, уља у исхрани, текстил, пластика. Предности и недостаци поновне употребе добара и сировина. ЗР правила.</p> <p>ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ Извори енергије. Енергетска ефикасност. Обновљиви извори енергије. Предности и недостаци обновљивих извора енергије.</p>

Табела 2: Уметност

Циљ учења слободне наставне активности *Уметност* је да ученик развија вештине комуникације и сарадње, критичко и стваралачко мишљење, осетљивост за естетику, радозналост, мотивацију за истраживање и изражавање у различитим медијима као и одговоран однос према очувању уметничког наслеђа и културе свога и других народа.

Разред: **седми и осми**

Годишњи број часова: **36, односно 34**

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да	ТЕМЕ и кључни појмови садржаја
<p>Компетенција за целоживотно учење Естетичка компетенција Решавање проблема Комуникација Сарадња Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Предузимљивост и оријентација ка предузетништву Одговоран однос према здрављу Одговоран однос према околини</p>	<ul style="list-style-type: none"> – образложи значај традиционалне визуелне уметности за идентитет народа и појединца; – повеже карактеристичан артефакт са континентом и културом којој припада; – обликује ликовне радове са препознатљивим елементима одабране културе; – опише одабрани продукт визуелних уметности и процес његове израде; – пореди основне одлике традиционалне визуелне уметности два или више народа; – објасни значај и улогу културног наслеђа; – објасни главне карактеристике традиционалне музике на простору Балкана и Србије и њихов међусобни утицај; – прикаже елементе прожимања традиционалне музике различитих народа на простору Балкана на музичким примерима; – презентује традиционалну музику карактеристичну за различите крајеве Балкана и Србије; – прикаже начине очувања музичког културног наслеђа; – објасни како савремене технологије утичу на развој музике; – презентује начине промоције музичких дела и догађаја; – прикаже примену музике у другим уметностима; – истражи и објасни шта је музичка критика и која је њена улога; – аргументовано искаже утисак о слушаним делима. 	<p>ТРАДИЦИОНАЛНА ВИЗУЕЛНА УМЕТНОСТ ШИРОМ СВЕТА Визуелна уметност народа Аустралије и Новог Зеланда (сликарство аустралијских Абориџина, традиционална тетоважа Маора) Уметност америчких народа (тотеми, керамика, ћилими, корпе) Култура древне Индије, Кине и Јапана (градови, храмови, одећа, писмо) Уметност народа Африке (маске и штитови) Словенска традиција (митологија, симболика и орнаментика) ТРАДИЦИОНАЛНА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ БАЛКАНА И СРБИЈЕ Културно наслеђе (значај и улога) Традиционална музичка уметност Балкана (основне карактеристике у односу на ентитет и међусобни утицаји, сличности и разлике) Традиционална музика Србије (певање, свирање, обичаји, обреди, ношња, кола...) Начини очувања културног наслеђа МОДЕРНО ДОБА И МУЗИКА Савремене технологије и музика. Маркетинг у музици. Примењена музичка уметност. Музичка критика и интервју.</p>

	<ul style="list-style-type: none">– комуницира учтиво, јасно и аргументовано уз уважавање различитих мишљења, идеја и естетских доживљаја;– проналази, самостално и у сарадњи са другима, релевантне податке и информације користећи савремену технологију;– учествује активно, према сопственим способностима и интересовањима, у истраживачком и радионичком раду.	
--	--	--

Табела 3: Филозофија са децом

Циљ учења слободне наставне активности *Филозофија са децом* је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће подстаћи и убрзати његов интелектуални развој и унапредити вештине размишљања, закључивања, самосталног, критичког и креативног мишљења.

Разред: **седми и осми**

Годишњи број часова: **36, односно 34**

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	ИСХОДИ На крају програма ученик ће бити у стању да:	Кључни појмови садржаја програма
Компетенција за целоживотно учење Сарадња Решавање проблема Одговорно учешће у демократском друштву Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Комуникација Одговоран однос према околини Естетичка компетенција	<ul style="list-style-type: none"> – критички промишља и анализира питања и проблеме свог окружења – са пажњом слуша саговорника и комуницира са другима на конструктиван начин – јасно изрази сопствене мисли и осећања – практикује интелектуалну отвореност и радозналост – уважава релевантне аргументе – практикује толеранцију и разлике у мишљењу – искаже објективност и непристрасност у процени властитих и туђих становишта, поступака и постигнућа – сарађује са члановима групе којој припада и одупре се притиску групе на асертиван начин – препозна проблеме у свом непосредном окружењу и дискутује о могућностима њиховог решавања – развије осетљивост за социјални и културни контекст – учествује у расправи која доприноси атмосфери отворености и узајамног уважавања – преузме одговорност за сопствене поступке, однос према природном и друштвеном окружењу, – усвоји интелектуалне врлине истинољубивости 	Појам добра / зла Појам уметности Појам правде Појам слободе Појам среће Појам толеранције Појам вршњачког насиља Појам истине/лажи Појам живота Појам времена и простора Појам пријатељства Појам храбрости Појам бога Појам човека Појам мудрости и знања Појам света Појам природе Појам једнакости и различитости Појам љубави

4.3. Програм предмета Дигитални свет за трећи разред

Табела Програм предмета Дигитални свет, трећи разред

Назив предмета	ДИГИТАЛНИ СВЕТ	
Циљ	Циљ наставе и учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.	
Разред	Трећи	
Годишњи фонд часова	36 часова	
ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – унесе текст (речи и реченице) помоћу физичке и/или виртуелне тастатуре у програму за обраду текста; – селекује и измени (обрише, дода) текст; – именује, сачува и поново отвори текстуалну датотеку; – допише текст на слику коришћењем едитора за текст у програму за обраду слике; – именује, сачува и поново отвори графичку датотеку; – објасни својим речима сврху коришћења прегледача и претраживача за приступ садржајима светске мреже; – осмисли кључне речи на основу којих ће на интернету тражити потребне дигиталне садржаје; – објасни својим речима на који начин се формирају резултати претраге интернета; – објасни својим речима због чега треба критички прићи садржајима који се налазе на интернету; – објасни својим речима због чега је неопходно да дигиталне садржаје пронађене на интернету користимо на етички начин; – наведе примере дигитализације у свакодневном животу током којих се стиче утисак да се дигитални уређај понаша интелигентно; – објасни шта је дигитални углед и како се он изграђује; – одабира дигиталне садржаје на основу ПЕГИ ознаке у складу 	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	<p>Унос краћег текста помоћу физичке и виртуелне тастатуре (функције Shift, Enter, Space bar, Caps lock, Delete, Backspace тастера).</p> <p>Селектовање и основно едитовање текста (брисање, додавање).</p> <p>Чување текстуалног документа, именовање и поновно отварање.</p> <p>Додавање текстуалног објашњења на слику, чување, именовање и поновно отварање.</p> <p>Претраживање интернета (прегледачи, претраживачи, кључне речи, информисаност о томе како су резултати претраге одабрани и рангирани; критички однос према резултатима претраге).</p> <p>Етичко коришћење туђих дигиталних материјала.</p> <p>Коришћење технологије ван школе-примери дигитализације у свакодневном животу у чијој је основи вештачка интелигенција.</p>
	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	<p>Дигитални углед.</p> <p>Усклађеност дигиталних садржаја са узрастом корисника.</p> <p>Дигитално насиље.</p>

<p>са својим узрастом;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна дигитално насиље и реагује на одговарајући начин; – направи лични план коришћења дигиталних уређаја уз помоћ наставника; – означи начин комуникације путем интернета који највише одговара контексту у коме се комуникација дешава; – решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева понављање (програмски циклус); – утврди шта је резултат извршавања датог једноставног алгоритма/програма који садржи понављање; – уочи и исправи грешку у једноставном алгоритму/програму који садржи понављање; – решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева гранање; – наведе неке од оператора поређења (мање, веће и једнако) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања (тачно, нетачно); – наведе аритметичке оперatore (+, -, * и /) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања; – примени блокове оператора поређења при креирању програма у визуелном програмском језику, који садрже гранање; – објасни потребу употребе гранања и понављања у програмима својим речима. 		<p>Примерена комуникација у дигиталном окружењу. Израда личног плана коришћења дигиталних уређаја.</p>
	<p>АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА</p>	<p>Осмишљавање алгоритама са гранањем који води до решења једноставног проблема.</p> <p>Оператори поређења и аритметички оператори.</p> <p>Креирање рачунарског програма у визуелном програмском језику.</p> <p>Анализа постојећег програма креираног у визуелном програмском језику и тумачење функције блокова од којих је сачињен.</p> <p>Уочавање и исправљање грешака у програму.</p>

Деловодни број: _____

Датум: _____

Анекс Школског програма за школску 2022/2023. годину разматран је на седници Ученичког парламента, _____2022., седници Наставничког већа _____2022., на седници Савета родитеља _____2022., а усвојен је на седници Школског одбора _____2022. године.

Петровадин, _____2022. године.

Директор школе

Ружица Павловић

Председник школског одбора
